

”VUONNA 85” -ENSI-ILTAGAALAN SUORALÄHETYS ELOKUVATEATTERIIN

Petra Kotamäki

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013
Elokuvan ja television ko.
Kuvaus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Elokuva ja televisio
Kuvaus

PETRA KOTAMÄKI

”Vuonna 85” -ensi-iltagaalan suorälähetys elokuvateattereihin

Opinnäytetyö 43 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Marraskuu 2013

Opinnäytetyöni käsittelee suorälähetysten tekemistä elokuvateattereihin Suomessa. Esimerkkitapauksenani on *Vuonna 85* -elokuvan ensi-iltagaalasta tehty suorälähetys viiteentoista elokuvateatteriin ympäri Suomea. Suorälähetysten tekeminen elokuvateatteriin on Suomessa aivan uutta tekniikkaa, joten tarkoitukseni olikin tutkia mitä lähetysten tekemiseen vaaditaan ja miten yleisö reagoi. Olin työryhmän mukana lähetysten suunnitteluvaiheesta asti ja pääsin seuraamaan tapahtumia läheltä. Haastattelin tutkimustani varten lähetysten tekijöitä, elokuvateatterin henkilökuntaa, sekä yleisöä.

Suorälähetysten tekeminen on aina epävarmaa, koska ollaan tekniikan ja säiden armoilla. Tämä oli tiedossa projektin alkuvaiheista lähtien, joten ensi-illan alkuun asti säilyi jännitys lähetysten toimimisesta. Projektia hankaloitti se, ettei Suomessa ole paljon aikaisempaa kokemusta tämänlaisen suorälähetysten tekemisestä. Työryhmän oli siis itse selvítettävä tarkkaan kaikki yksityiskohdat. Suorälähetys saatiin kuitenkin toimimaan jokaisessa elokuvateatterissa ja se oli laadultaan jopa parempi kuin mitä odotettiin. Myös yleisö oli pääosin hyvin tyytyväistä. Osa katsojista kuitenkin oli myös sitä mieltä ettei konsertin katsominen kuulu elokuvateatteriin.

Johtopäätöksenä uskon että Suomessa voitaisiin tulevaisuudessa nähdä enemmänkin suorälähetystyö elokuvateattereissa. Se vaatii kuitenkin juuri oikeanlaisen tapahtuman ja kohderyhmän. Suorälähetysten tekemisessä on sen verran suuri työ, että on harkittava mitä kannattaa näyttää. Se on kuitenkin hieno mahdollisuus tuottaa jotakin uutta ja erilaista.

Asiasanat: suorälähetys, elokuvateatterit, konsertit, satelliitit, yleisö

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Film and television
Option of Cinematography

PETRA KOTAMÄKI:

Live broadcasting Vuonna 85 movie premiere to movie theaters

Bachelor's thesis 43 pages, appendices 3 pages
November 2013

This study deals with making a live broadcasting to movie theaters in Finland. The example case is *Vuonna 85* movie premiere which was broadcasted live to fifteen movie theaters in Finland. Live broadcasting to movie theaters is new technology in Finland so the purpose was to study what is required to make a live broadcast and how the audience reacts. The whole project was followed up-close all the way from the beginning to the end. The broadcast makers, movie theater staff and audience members were interviewed for this study.

Weather and technology challenges make live broadcasting demanding. Because of these challenges it was unsure that the broadcasting would work at all. Live broadcasting was also more challenging because there was not much previous experience in Finland on this field. This made it mandatory for the work group to figure out all the details for a successful event. Though experiencing these challenges, the work group got the broadcast to work in every theater. The quality was even better than assumed. Also the audience was mostly satisfied, but some thought that watching a concert does not belong to a movie theater.

As a conclusion live broadcasting to movie theaters could become more common in Finland, but it takes the right event and the right audience. Since it takes a lot of effort to make a live broadcasting, one should really consider what to broadcast in context of target audience and popularity. Overall live broadcasting to movie theaters offers possibilities to make something new and different.

Key words: broadcast, movie theater, concert, satellite, audience

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	SUORALÄHETYS ELOKUVATEATTEREISSA ILMIÖNÄ.....	8
3	PROJEKTI JA SIIHEN VALMISTAUTUMINEN	11
3.1	Tuotantoyhtiö Legendan näkökulma.....	11
3.1.1	Suoralähetys teknisesti.....	14
3.1.2	Tarvittavat resurssit.....	14
3.2	Elokuvateatterin näkökulma.....	16
3.3	Lähetystestit	17
4	HAASTEET JA ODOTUKSET	20
4.1	Tuotantoyhtiö Legendan mahdolliset haasteet	20
4.2	Elokuvateatterin mahdolliset haasteet.....	22
4.3	Tuotantoyhtiö Legendan odotukset	24
4.4	Elokuvateatterin odotukset.....	25
5	SUORALÄHETYS ENSI-ILTAGAALASTA.....	26
6	TAPAHTUMAN ONNISTUMINEN JA TULEVAISUUS	29
6.1	Onnistumisen arviointi	29
6.2	Kehitysalueet.....	31
6.3	Elokuvateatteriyleisön mielipide.....	33
6.4	Tulevaisuuden mahdollisuudet.....	36
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	38

ERITYISSANASTO

5.1 monikanavaääni	Sisältää viisi tavallista äänikanavaa (edessä vasemmalla, keskellä ja oikealla, sekä takana vasemmalla ja oikealla) sekä yhden matalien äänien kanavan. Luo katsojalle tunteen että on itse tapahtumapaikalla.
Ulkotuotantoauto / UT-auto	Tuotantoyksikkö, jolla voidaan tehdä suoria lähetyksiä studioiden ulkopuolella. Sisältää ainakin ohjaamon, videomikserin, kuvatarkkaamon ja tallennuslaitteet. UT-autosta kuva ja äänisignaali lähtevät satelliittiautoon.
Satelliittiauto	Suoralähetyksen lähettämiseen suunniteltu auto, josta kuva ja äänisignaali lähetetään satelliittiin.
Synkronointi	Kutsutaan myös synkaksi. Kuva ja ääni tulevat samanaikaisesti. Esimerkiksi puheääni kuuluu samaan aikaan kuin huulet liikkuvat.
Bidikoodi	Nelinumeroinen koodi jolla pystyy määrittelemään oikean äänikanavan digiboksiin.
Manserock	Tamperelaisten muusikoiden tekemälle musiikille luotu yleisnimitys.
Kraana	Vipuvarsimainen kamerateline, jolla saadaan tehtyä erilaisia kamera-ajoja. Kraanan avulla kamera saadaan esimerkiksi nostettua korkealle ilmaan.

Dolly	Kamera-ajojen tekoon tarkoitettu, vaunumainen, yleensä omilla raiteillaan kulkeva laite.
HD	Lyhenne tulee sanoista <i>High definition</i> . Tarkoittaa teräväpiirtoista kuvanlaatua.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee *Vuonna 85* manserock-elokuvan kutsuvierasensi-illasta lähetyn suorälähetyksen tekemistä. Kutsuvierasensi-ilta järjestettiin Tampere-talossa 23.01.2013. Tapahtuman vieraat saivat nähdä vastavalmistuneen *Vuonna 85* -elokuvan sekä konsertin, jossa esiintyi tunnettuja tamperelaisia muusikoita. Tästä konsertista tehtiin suorälähetyksen viiteentoista elokuvateatteriin ympäri Suomea.

Katsojat näkivät siis samaan aikaan sekä Tampere-talossa että elokuvateattereissa uuden *Vuonna 85* -elokuvan ja manserock-konsertin. Konsertissa esiintyi niin sanottu *all stars* -kokoonpano, johon kuului muun muassa *Eppu Normaalin* jäseniä, Heikki Silvennoinen, Sami Hintsanen ja Costello Hautamäki sekä elokuvassa mukana olleet näyttelijät Malla Malmivaara ja Reino Nordin.

Suorälähetyksen tekeminen elokuvateattereihin on aivan uusi juttu Suomessa. Samanlaista elokuvan ja konsertin yhdistelmää ei oltu kokeiltu koskaan aikaisemmin. Niinpä projektin tekeminen oli kokonaisuudessaan suuri haaste. Suorälähetyksen tekemisessä elokuvateatteria varten oli otettava huomioon myös uudenlaisia asioita normaaliin televisiolähetykseen verrattuna.

Opinnäytetyössäni tutkin tämän, Suomessa uudenlaisen tapahtuman suunnitteluun liittyviä haasteita ja odotuksia, sekä lähetyksen onnistumista ja yleisön mielipidettä. Tutkin myös tämäntyyppisten tapahtumien tulevaisuutta sekä teknisestä että yleisön näkökulmasta. Tarkastelen aikaisemmin Suomesta elokuvateattereihin tehtyjä suorälähetyksiä ja sivuan myös jonkin verran ulkomailta tehtyjä lähetyksiä. Käsittelem kuitenkin vain Suomen elokuvateattereissa näytettyjä suorälähetyksiä.

Opinnäytetyötäni varten olen ollut mukana seuraamassa tuotannon eri vaiheita. Ensi-illassa toimin tuotannon assistenttina ja pääsin seuraamaan tapahtumien kulkua hyvin läheltä. Olen haastatellut opinnäytetyötäni varten suorälähetyksen lähettäjän ja vastaanottajan edustajia, sekä tapahtuman yleisöä.

2 SUORALÄHETYS ELOKUVATEATTEREISSA ILMIONÄ

Suoralähetykset elokuvateattereissa eivät varsinaisesti ole aivan tuore ilmiö. Maailmalla lähetyksiä on tehty jo paljon, ja Suomenkin elokuvateattereissa on nähty erilaisia suoralähetyksiä jo viiden vuoden ajan. Finnkinossa on tähän mennessä esitetty muun muassa oopperaa, teatteria, balettia, suuria konsertteja ja jopa jalkapalloa 3D:nä. Suurin osa näistä lähetyksistä on kuitenkin lähetetty ulkomailta. Suomesta lähteviä lähetyksiä ei ole vielä tehty montaa.

Ajatusta suoralähetyksestä voidaan kritisoida siitä syystä, että konsertin katsominen elokuvateatterissa tuntuu aluksi vieraalta. On totta, että konsertti on aina hieno elämys paikan päällä koettuna. Kuitenkin elokuvateatterissa voi samasta konsertista nähdä aivan erilaisia puolia. Suorissa lähetyksissä voi olla mahdollista esimerkiksi päästä kurkistamaan kulissien taakse tai nähdä jotain pieniä yksityiskohtia, joita ei paikan päällä välttämättä huomaisi. Koska elokuvateatterissa artistin voi nähdä myös lähikuvissa, kokemus on aivan erilainen verrattuna siihen, että istuisi itse konserttisalissa. Elokuvateatterikonsertit ovat varsinkin Suomessa monelle vielä aika uusi juttu, joten ihmisillä saattaa olla niitä kohtaan paljonkin ennakkoluuloja. Myös se, miten tilaisuudessa voi käyttäytyä saattaa aiheuttaa hämmennystä. Voiko elokuvateatterissa esimerkiksi taputtaa tai laulaa mukana, vaikka normaalisti elokuvissa tällainen käytös olisi hyvin häiritsevää?

Oma kokemukseni konsertista elokuvateatterissa on toistaiseksi jäänyt yhteen kertaan. Kävin katsomassa Tampereen Finnkino Plevnassa Led Zeppelin -yhtyeen Celebration Day -konsertin ja se oli mielestäni hieno kokemus. Todennäköisesti kokemus paikan päällä olisi saattanut olla vieläkin hienompi, mutta mukavuudenhaluisena ihmisenä elokuvateatteriversio toimi minulle myös hyvin. Mielestäni isolta kankaalta nähtävä konsertti ja hyvä äänentoisto luo loistavan tunnelman siitä, että olisi itsekin paikan päällä. Menisin ehdottomasti toistekin katsomaan konserttia elokuvateatteriini, jos siellä näytettäisiin jonkin itselle mieluisan bändin keikka. Kyseinen konsertti ei kuitenkaan ollut suoralähetyksenä vaan livetaltiointi yhtyeen konsertista. Mielestäni kokemus olisi ollut vielä hienompi, jos konsertti oltaisiin näytetty suoralähetyksenä. Ajatus siitä että bändi

tosiaan esiintyy juuri samaan aikaan olisi tuonut vielä enemmän tunnelmaa ja mukanaolon tunnetta.

Maailmalla erilaisten esitysten ja tapahtumien lähettäminen suorana elokuvateattereihin on ollut jo jonkin aikaa kovassa nousussa. Suomen Finnkino on myös muutaman vuoden ajan etsinyt uutta ohjelmistoa elokuvateattereihinsa. Uusien ohjelmistojen kokeilu alkoi vuonna 2008 Formula-kisoilla, mutta ne eivät olleet kovin suuri yleisömenestys. Toinen uusista kokeiluista, Lontoon National Theatresta lähetetyt näytelmäesitykset, eivät ole myöskään aivan löytäneet omaa yleisöään, vaikka ihmisiä on näytöksissä käynytkin. New Yorkin Metropolitanin oopperat taas ovat lyöneet läpi todella hyvin ja niillä on jo omat vakiokatsojansa. (Yle Uutiset, www-sivut 2010.)

Finnkino aloitti syksyllä 2008 yhteistyön New Yorkin Metropolitan-oopperan kanssa. Tarkoituksena oli tuoda Metropolitanin oopperat satelliitin välityksellä Finnkinon teattereihin Suomeen. Nyt oopperoita on näytetty Finnkinon elokuvateattereissa jo muutaman vuoden ajan eikä loppua näy. Käviöitä on Finnkinon mukaan riittänyt ja oopperaasiakkaille on luotu jopa oma kausikortti, jolla pääsee seuraamaan näytäntökauden kaikkia esityksiä. (Turun Sanomat, 2012.)

Finnkinoissa on panostettu oopperaesityksiin jopa niin paljon, että yleisölle on järjestetty oma ”*coctail-lounge*”, jossa myydään kuohuviiniä ja pieniä alkupaloja. Oopperoiden suoralähetyksiin on sisällynyt myös kohtia, jossa kamera käy lavan takana kulisseissa kuvaamassa esiintyjä. (Helsingin Sanomat, www-sivut 2008.)

Muutamia suuria rock-konsertteja on myös esitetty Finnkinossa. Tähän mennessä on nähty ainakin *Robbie Williamsin*, *Red Hot Chili Peppersin*, *Westlifin*, *Backstreet Boysin* ja *New Kids On The Blockin* keikat ulkomailta suorina lähetyksinä. Näiden konserttien suosio on ollut hyvä.

Uutta ja suomalaista suoralähteysohjelmistoa on Helsingin kaupunginorkesterin konsertit. Niitä on voinut seurata Finnkinoissa eri puolilla Suomea 19.4.2012 lähtien. Nämä Musiikkitalon klassisen musiikin konsertit ovat olleet loppuunmyytyjä, joten suo-

ralähetys on tarjonnut hienon mahdollisuuden välittää konserttielämys aikaisempaa suuremmalle yleisölle. (Helsingin kaupunginorkesteri, www-sivut 2012.)

Helsingin kaupunginorkesterin konsertit eivät kuitenkaan ole saavuttaneet aivan yhtä suurta suosiota kuin ooppera. Finnkinon projektipäällikkö Kaj Itämäki kertoi Cult24:n tekemässä haastattelussa, että konserteissa on ollut kyllä katsojia, mutta saisi olla vielä enemmänkin. Hän kuitenkin mainitsee, että voi kestää hetken ennen kuin tämän tyyppinen uusi konsepti löytää oman paikkansa ja katsojakuntansa.

(Cult24, www-sivut 2012.)

Ensimmäinen Suomesta lähetetty populaarimusiikin konsertti on ollut Jenni Vartiainen Seili-kiertueen päätöskonsertti 28.8.2011. Jenni Vartiainen esiintyi tällöin Helsingissä Suomen Kansallisteatterin suurella näyttämöllä. Tämä konsertti oli tarkoitus näyttää suorälähetyksenä yhdessätoista Finnkinoissa ympäri maan. Joillakin paikkakunnilla konsertin lähettämässä oli kuitenkin teknisiä vaikeuksia ja osalta yleisöstä konsertti jäi näkemättä. (Finnkino, www-sivut 2011.) Satelliittiyhteyden toimivuutta oltiin testattu päivällä ennen varsinaista lähetystä jolloin se oli vielä toiminut. Kuitenkin Lahden, Kuopion ja Rovaniemen teattereissa ei konserttia saatu lopulta näkymään. Osalla paikkakunnista oli myös muita pieniä teknisiä ongelmia muun muassa äänen kanssa. (Etelä-Suomen Sanomat, www-sivut 2011.)

3 PROJEKTI JA SIIHEN VALMISTAUTUMINEN

Vuonna 85 kutsuvierasensi-iltagaala järjestettiin Tampere-talossa 23.1.2013. Gaalassa esitettiin *Vuonna 85* -elokuva, jonka jälkeen alkoi konsertti, jossa esiintyi elokuvassakin mukana olleita tunnettuja tamperelaisia muusikoita ja näyttelijöitä. Samaan aikaan tapahtuman pääsi näkemään myös elokuvateattereissa ympäri Suomea. Elokuvateattereiden katsojat pääsivät näkemään elokuvan ja konsertin lisäksi tunnelmakoosteen, jossa elokuvan toinen ohjaaja Timo Koivusalo haastatteli Tampere-taloon saapuneita kutsuvieraita.

Vuonna 85 ensi-illan suorälähetykseen osallistui yhteensä 15 elokuvateatteria. Mukana olivat Finnkinolta Espoon, Helsingin, Jyväskylän, Kuopion, Lahden, Oulun, Porin, Tampereen, Turun, ja Vantaan elokuvateatterit. Lisäksi mukana oli Hämeenlinnan elokuvateatteri Rex, Kauhavan Y-Kino ja Kuusankosken Studio.

Tamperelainen Tuotantoyhtiö Legenda toteutti konsertin taltioinnin ja lähettämisen. He päätyivät lähetyksen toteuttajiksi, koska olivat vahvasti myös elokuvan teossa mukana ja ensi-ilta järjestettiin Tampereella. Ensi-iltatapahtuma järjestettiin yhteistyössä *Vuonna 85* -elokuvan tekijöiden kanssa. Tapahtuman kulkuun ja sisältöön oli siis vaikuttamassa myös muun muassa elokuvan ohjaajat Timo Koivusalo ja Riku Suokas, sekä elokuvan levittäjä Walt Disney Studios Motion Pictures AB ja tuotantoyhtiö Artista Filmi Oy. Suorälähetyksen suunnittelussa ja toteutuksessa olivat mukana myös VideoZoom Oy ja TomFloor Production Oy. Lähetyksessä käytetty sateliittiauto tuli Yleisradiolta.

3.1 Tuotantoyhtiö Legendan näkökulma

Tuotantoyhtiö Legendalla on paljon kokemusta erilaisista monikameratuotannoista ja suorälähetyksistä. Tämä projekti oli kuitenkin aivan uudenlainen etenkin siksi, ettei sille löytynyt Suomesta paljon esikuvia. Projekti loi melko suuren haasteen, sillä ennen ensi-iltapäivää oli ratkaistavana monia uusia asioita.

Projektin ollessa suunnitteluvaiheessa paljon asioita oli auki. Suoralähetyksen tekemiseen liittyi monia muuttujia ja kysymyksiä, joita oli mietittävä tarkkaan ennen ensi-iltapäivää. Asiaa ei helpottanut se, että lähetyksen sisältöön ja toteutukseen oli vaikuttamassa monia toimijoita elokuvan tekijöistä artisteihin ja suoralähetyksen tuotantoryhmästä elokuvateattereihin.

Lähetyksen lopullinen sisältö oli auki oikeastaan viimeisiin päiviin asti. Oli epäselvää ketkä artistit pääsisivät paikalle ja mitä kappaleita soitetaan. Konsertin esiintyjät olivat kuitenkin kaikki pitkän linjan ammattilaisia, joten he eivät kovin paljon harjoitusta kaivanneet ennen konserttia. Sisällön varmistumisen venyminen vaikutti kuitenkin siihen, että lähetyksen ohjaajan ja kuvaussihteerin oli tehtävä muistiinpanot ja suunnitelmat nopealla aikataululla. Onneksi kaikki kappaleet olivat tuttuja hittikappaleita, mikä yleensä helpottaa ohjaajan työtä. Kappaleiden tunteminen entuudestaan auttaa, koska silloin pystyy aina ennalta varautumaan siihen milloin alkaa laulu tai kitarasoolo. Kun kyseessä on kuitenkin ammattimuusikot, jotka pystyvät helposti improvisoimaan, ei aina voi olla varma tuleeko jossakin kappaleessa esimerkiksi yllättäen kitarasoolo vai ei. Ohjaajan ja kuvaussihteerin kannalta olisi hyvä tietää näistä etukäteen, jotta soittaja saadaan kuviin juuri oikealla hetkellä.

Lähetystä valmisteltaessa harkittiin pitkään tehdäänkö lähetys monikanava- vai stereoäänen kanssa. 5.1, eli monikanavaääni tuo äänellisesti paremman elämyksen elokuvateattereihin, mutta se on teknisesti haastavampi toteuttaa. Kukaan ei ollut aikaisemmin Suomessa saanut onnistumaan lähetystä elokuvateattereihin monikanavaäänellä. Niinpä ensin ratkaistavana oli se, pystyisikö monikanavaäänen ensinnäkään toteuttamaan onnistuneesti. Päätöstä hankaloitti myös kustannukset, koska paremman äänen toteuttaminen näytti tulevan paljon kalliimmaksi. Päätettiin, että jos monikanavaääni jotenkin saataisiin toimimaan järkevillä kustannuksilla, se toteutettaisiin ehdottomasti.

Projektin alussa oli otettava selvää myös elokuvateattereiden laitteistosta, jolla he aikovat ottaa signaalin vastaan. Laitteista oli hyvä ottaa selvää mahdollisten ongelmien vähentämiseksi ja jotta pystyisi tarvittaessa ohjeistamaan elokuvateattereita. Kävimme Tuotantoyhtiö Legendan vastaavan tuottajan Ilkka Niemen kanssa tutustumiskäynnillä

Tampereen Finnkino Plevnassa. Plevnassa oltiin varauduttu hyvin suoralähetysiin, sillä heillä oli aikasemminkin näytetty onnistuneesti monia lähetyksiä.

Tampere-talon tiloihin käytiin myös tutustumassa toteutusta suunniteltaessa. Oli muun muassa kaavailtava mahdollisia kamerapaikkoja ja käytävä läpi tapahtuman käytännön järjestelyjä. Tampere-taloon tutustuttiin hieman isommalla ryhmällä, koska mukana oli ihmisiä elokuvan tekijöistä lähetyksen toteuttajiin.

KUVA 1. Tampere-talon iso sali, jossa tapahtuma järjestettiin. (Tampere-talo, www-sivut 2012)

Alkuinsertin eli tunnelmakoosteen tekemisessä oli myös suunnittelemista. Insertti oli kuvattava Tampere-talolla heti kun vieraat alkavat saapumaan, jotta se saataisiin lähetettyä heti elokuvateatterihin. Tampere-talossa tilaisuuden oli siis alettava hieman aikaisemmin kuin elokuvateattereissa, koska elokuvateattereissa näytös alkoi tällä tunnelmakoosteella. Tunnelmakooste kuvattiin Tampere-talon aulassa ja pihalla, johon juhlavieraat saapuivat. Tarkoituksena oli, että Timo Koivusalo toivottaa elokuvateatterin katsojat tervetulleiksi tapahtumaan ja haastattelee muutamia elokuvan näyttelijöitä ja ensi-il-

tagaalaan saapuneita kutsuvieraita. Tämä kaikki oli tehtävä todella ripeästi, joten haastattelut sovittiin etukäteen. Insertti suunniteltiin tehtäväksi kahdella käsivarakameralla.

Ilkka Niemi pohti haastattelussaan, että on otettava huomioon myös se vaihtoehto, että lähetys ei tapahtumailtana toimikaan. On varauduttava jotenkin siihen, miten sellaiseen tilanteeseen reagoidaan. Hän sanoi, että olisi hölmöä esimerkiksi keskeyttää show ja aloittaa uudestaan alusta. Asiasta olisi siis laadittava jonkinlainen varasuunnitelma. Hän mainitsi kuitenkin, että koska esiintymässä on monia niin hyviä esiintyjiä, jokin ratkaisu varmasti löytyy. (Niemi, haastattelu 20.11.2012)

3.1.1 Suoralähetys teknisesti

Suoralähetyksessä kuva- ja äänisignaali kulkee satelliitin kautta lähettimestä vastaanottimeen. Jokaisessa suoralähetyksiä näyttävässä elokuvateatteissa on oltava oma signaalin vastaanotin suoria lähetyksiä varten. Eri satelliitit pystyvät lähettämään signaalin eri maantieteellisille alueille, joten ennen lähetystä on päätettävä mitä satelliittia lähetyksessä aiotaan käyttää.

3.1.2 Tarvittavat resurssit

Tapahtumaa valmisteltaessa selvitettiin tarkkaan millaisella kalustolla lähetys kannattaisi tehdä. Koska Tuotantoyhtiö Legendalla ei ole omaa sopivaa ulkotuotantokalustoa tämänlaisen lähetyksen tekemiseen, se piti vuokrata muualta. Yksi tärkeimmistä vuokrattavista oli ulkotuotantoauto, jolla pystyisi varmuudella toteuttamaan lähetyksen. Kyselyitä ja tarjouspyyntöjä lähetettiin eri yrityksiin.

Lopullinen ulkotuotantoauto ja kuvauskalusto tuli VideoZoom Oy:lta. VideoZoom Oy:n kanssa oltiin tehty aikaisemminkin yhteistyötä ja yritys oli myös halukas panostamaan tämän projektin onnistumiseen. Ääniauto oli TomFloor Productions Oy:lta ja satelliitti-auto YLE:ltä. Elokuvateattereiden vuoksi lähetys tehtiin HD-tekniikalla.

Ilkka Niemi kertoi haastattelussaan, että todennäköisesti kallimmalla ja isommalla ulko-tuotantoautolla olisi pystynyt tekemään lähetyksen teknisesti helpommin, mutta ne autot joilta tarjous pyydettiin, eivät koskaan vahvistaneet pystyvätkö varmasti toteuttamaan lähetyksen. Se olisi kuitenkin vaatinut testin. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Kamerakalusto oli melko pieni, koska Tampere-talossa ei olisi ollut tilaa kovin monelle kameralle ja suurelle kalustolle. Monikamerakuvaus toteutettiin viidellä Sonyn HCX-100 kameralla, joista yksi oli kraanassa, yksi dollylla, kaksi käsivaralla ja yksi jalustalla. Molemmat käsivarakamerat liikkuivat lavalla ja dollykamera oli lattialla yleisön ja lavan välissä.

Tunnelmakoosteen kuvaaminen, leikkaaminen ja lähettäminen piti ottaa myös huomioon kalustossa, koska se oli tehtävä nopeasti valmiiksi ennen lähetyksen alkua. Tunnelmakoosteen tekemiseen oli varattuna kaksi käsivaralla olevaa kameraa, joista toinen kuvasi sisällä haastatteluja ja toinen otti ulkona vastaan vieraita. Koosteen leikkaamisen hoiti lähetyksen ohjaaja Petri Kyttälä.

Lähetyksen toteuttaminen monikanavaäänellä aiheutti varmasti eniten ongelmia kaluston kanssa. Ongelmana oli muun muassa äänen ja kuvan saaminen synkronoiduksi, eli samanaikaiseksi. Vaikeuksia aiheuti myös äänen ja kuvan saaminen yhdessä oikeanlaisessa muodossa lähetettäväksi. Oli jopa hankittava uutta kalustoa, jotta ääni saataisiin toimimaan oikein.

Vuonna 85 ensi-illan suorälähetystä oli mukana tekemässä kolmetoista ihmistä, kun mukaan lasketaan tuotanto, kameramiehet, ohjaaja, kuvamiksaaja, kuvaussihteeri, sekä ääni- ja kuva-autojen henkilökunta. Jos mukaan lasketaan kaikki valo- ja äänitekniikasta vastanneet, Tampere-talon henkilökunta, esiintyjät ja muulla tavalla lähetyksen suunnittelussa mukana olleet, työryhmään kuului useita kymmeniä ihmisiä.

3.2 Elokvateatterin näkökulma

Elokvateatterin näkökulmasta tutkin erityisesti sitä, miten tämänlainen tapahtuma yllensäkin toimii elokvateatteriympäristössä. Miten yleisö käyttäytyy katsomossa ja millainen tunnelma Tampere-talolta välittyy elokvateatteriin. Minua kiinnosti kuulla myös esityksen teknisestä onnistumisesta. Värvasin muutamia ihmisiä ensi-iltaan havainnoimaan näitä asioita. Lähetin neljä havainnoijaa Tampereen Finnkinon ja kaksi Turun Finnkinon.

Halusin kuulla myös elokvateattereiden aikaisemmista suorälähetyksistä ja valmistautumisesta tähän lähetykseen. Ennen ensi-iltaa kävinkin Tampereen Finnkino Plevnassa haastattelemassa heidän teatterivastaavaansa, Mika Uramaa ja kyselin elokvateatterin käsitystä suorälähetyksistä.

Mika Urama vahvisti haastattelussaan, että erilaisia Suomesta lähteviä suorälähetyksiä on tehty aikaisemmin vain kahdesta erilaisesta tilaisuudesta. Jenni Vartiaisen Seili -konsertista ja useampi lähetyk Helsinkiin Kaupunginorkesterin konserteista. Ulkomaalaisia konserttilähetyksiä sen sijaan on ollut jo aika paljon. Uraman mukaan heillä on todella hyviä kokemuksia aikaisemmista suorälähetyksistä. Hän mainitsee, että varsinkin *Robbie Williamsin*, *Westlifin*, *Backstreet Boysin*, *New Kids On The Blockin* ja *Red Hot Chili Peppersin* konsertit ovat olleet hienoja tilaisuuksia. Hän kertoi kuitenkin, että Jenni Vartiaisen konsertti on ollut heillä ehkä kaikista suorälähetyksistä, myös ulkomalaiset mukaanlukien, parhain tunnelmaltaan. Vartiaisen konsertissa yleisö oli ollut hyvin mukana ja laulanut myös mukana kappaleiden sanoja. Urama kertoi, että myös oopperoissa yleisö on eläytynyt hienosti tunnelmaan. Hän mainitsee, että toisin kuin normaalisti elokvateatterissa, konserttinäytöksissä saa vapaasti eläytyä musiikkiin. Taputtaminen on siis hänen mukaansa sallittua ja jopa toivottavaakin. (Urama, haastattelu 21.11.2012.)

Koska Tampereen Finnkino Plevnassa on totuttu suorälähetyksen näyttämiseen, laitteistot olivat valmiiksi täysin lähetyksen vastaanottamiseen sopivat. Elokvateatterissa signaali vastaanotetaan tavallisella satelliittiantennilla ja digiboksilla. Heillä oli myös

varalla muutama erilainen digiboksi. Finnkinoilla on jo muutaman vuoden kokemus suoralähetyksistä ja melko hyvät laitteistot käytössään, joten lähetyksen pitäisi onnistua heiltä melko helposti. Kaikissa pienemmissä teattereissa ei kuitenkaan ollut alunperin täysin sopivia laitteita, koska suoralähetyksen näyttäminen oli heille uusi asia. Jossakin teatterissa jouduttiin siis hankkimaan uusia laitteita vielä muutamaa päivää ennen ensi-iltaa, jotta lähetykseen saataisiin näkymään toivotulla tavalla.

3.3 Lähetykset

Ennen varsinaista lähetykstä tehtiin kaksi lähetyksetä, joissa testattiin laitteiden ja signaalin toimivuutta lähetyksautojen ja elokuvateattereiden välillä. Ensimmäinen testi oli 8.1.2013 ja toinen muutama tunti ennen varsinaista lähetykstä.

Ensimmäinen lähetyksetä tehtiin Tampere-talolta pienellä työryhmällä ja yhdellä kameralla. Paikalla oli VideoZoomin ulkotuotantoauto, TomFloorin ääniauto ja YLE:n satelliittiauto miehistöineen, sekä Tuotantoyhtiö Legendalta Ilkka Niemi ja Tero Salonen. Tarkoituksena oli siis testata saataisiinko ääni- ja kuvasignaali lähetettyä synkronisoidusti elokuvateattereihin ja mukana olivat kaikki ensi-iltaan osallistuneet teatterit. Testilähetykseen oli varattuna tunti satelliittiaikaa.

KUVA 2. UT-auto, ääniauto ja satelliittiauto Tampere-talon pihalla. Kuva: Petra Kotamäki

Aluksi lähetystä yritettiin toteuttaa stereoäänen kanssa ja se saatiinkin toimaan moitteettomasti. Sekä kuva, että stereoääni menivät perille elokuvateattereihin. Seuraavaksi testatattiin monikanavaäänen lähettämistä, mutta sitä ei saatu tässä testissä toimimaan. Alkuhankaluuksia aiheutti se, että yksi äänikaapeli oli rikki. Onneksi tämä huomattiin melko nopeasti ja lähetystestiä voitiin jatkaa. Aikaa ei olisi kuitenkaan ollut kovin paljon hukattavaksi.

Testin jälkeen työryhmä jäi pohtimaan, mikä meni pieleen monikanavan kanssa ja selvittämään miten sen saisi toimimaan ensi-iltaan mennessä. He olivat olleet melko varmoina siitä, että monikanavaääni toimisi, mutta vastaan tuli yllättäviä ongelmia.

Ilkka Niemi selitti haastattelussaan, että ongelma oli lopulta siinä, että minkälaisella signaalilla ulkotuotantoautosta saadaan kuva ja ääni YLE:n satelliittiautoon. Ennen testiä he uskoivat, että nyt on tekniikka hallussa, mutta sitten ei saatukaan muunnettua signaalia yhteensopivaksi satelliittiauton kanssa. Tästä syntyi vähän hampaiden kiristelyä, mutta lopulta ongelma saatiin ratkaistua melko omituisella tavalla. Signaalia piti kierrättää useamman laitteen kautta, jotta saataisiin oikeanlainen kaapeli vietyä

satelliittiautoon. Niemi sanoi, että se oli erityisen outo luuppi, mutta toimiva. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Toinen testi tehtiin viisi tuntia ennen varsinaista lähtystä ja jälleen yhdellä kameralla. Toimin itse lähetystestissä tuottajan assistenttina ja olin yhteydessä elokuvateattereihin puhelimen välityksellä. Soitin siis eri elokuvateattereihin ja tarkistin millainen tilanne heillä on kuvan ja äänen kanssa. Minulla oli myös oma henkilökohtainen apulainen mukana lähetystestissä. Ystäväni Mira oli Tampereen Finnkino Plevnassa tarkkailemas-
sa tilannetta ja raportoi sieltä minulle.

Toinen lähetystesti meni todella jännittäväksi, koska monessa elokuvateatterissa oli ongelmia joko kuvan tai äänen kanssa. Testi tehtiin nyt uudestaan monikanavaäänien kanssa, mutta uudella tavalla. Tällä kertaa ongelmia oli aluksi jokaisessa teatterissa, varsinkin äänen kanssa.

Lopulta ongelmat saatiin ratkaistua ja elokuvateatterit löysivät oikean äänisignaalin nelinumeroisella bidikoodilla. Tämä koodi oli syötettävä digiboksiin, jotta se löytäisi helpommin oikean kanavan. Kun oikea koodi saatiin elokuvateattereiden tietoon, alkoi tulla vahvistuksia lähetyksen toimimisesta. Lähetystestille jouduttiin kuitenkin ottamaan jopa lisää satelliittiaikaa teknisten ongelmien vuoksi. Lopulta kuitenkin jokaisesta mukana olevasta elokuvateatterista tuli vahvistus, että lähetyksen pitäisi toimia.

Finnkinoilla on käytössään eri teattereiden välinen chat-järjestelmä, jonka kautta he voivat kommunikoida keskenään. Tämä nopeuttaa esimerkiksi juuri tämän kaltaisissa tilanteissa ongelmien ratkaisua, koska tieto kulkee nopeasti ja helposti eri puolille Suomea. Kun jossakin teatterissa keksitään ratkaisu ongelmaan, muutkin saavat siitä heti tiedon. Finnkino saa näin myös kerättyä helposti tiedon siitä, missä teattereissa lähetykset toimii ja missä on ongelmia.

4 HAASTEET JA ODOTUKSET

Suurimman haasteen projektille loi se, ettei Suomesta löytynyt paljonkaan vertailukoh-
tia. Monista teknisistä seikoista ei ollut valmiiksi saatavana varmaa tietoa. Yksi rajoite
oli myös se, että rahaa ei ollut käytettävissä loputtomasti. Odotukset olivat ehkä hieman
pelonsekaisia, koska aikaisemmin Suomesta tehdyt suoralähetykset elokuvateattereihin
olivat meneet joiltain osin pieleen. Onnistuessaan tämä projekti voisi kuitenkin tuoda
lisää uusia saman tapaisia projekteja. Erityistä tässä projektissa oli myös elokuvan ja
konsertin yhdistäminen. Ideana se kuulostaa uudenlaiselta ja hienolta elämykseltä,
mutta voiko se toimia käytännössä, kun ihmisten on jaksettava katsella molemmat
yhdeltä istumalta.

4.1 Tuotantoyhtiö Legendan mahdolliset haasteet

Tuotantoyhtiö Legendan vastaavan tuottajan, Ilkka Niemen mukaan ajatusta suo-
ralähetyksestä lähdettiin alussa viemään eteenpäin ensisijaisesti kyseenalaistamalla. Hän
kertoí, että ensinnäkin haasteena oli ensi-illan järjestämispaikka, Tampere-talo. Se on
tunnelmaltaan loistava gaalatila, mutta ei ollut aivan helppo valinta juuri tähän tarkoi-
tukseen. Akustisesti Tampere-talo on tilana todella hyvä, joten se palvelee konsertin jär-
jestämistä. Elokuvan katsomiseen se ei kuitenkaan sovellu aivan yhtä hyvin, koska tilaa
ei ole suunniteltu sellaiseen käyttöön. Yksi asia jota myös mietittiin oli se, että kutsuvie-
rasensi-illan yleisö saattaisi toivoa alkoholitarjoilua, joka vaikutti haasteelliselta jär-
jestää tähän tilaisuuteen. Haasteellisuutta toi myös tapahtuman kesto. Koska tarkoi-
tuksena oli näyttää ensin elokuva ja aloittaa heti sen perään konsertti, oli arvelluttavaa
jaksaisiko yleisö katsoa molemmat peräkkäin. Tämä ongelma esiintyi sekä Tampere-ta-
lossa että elokuvateattereissa. (Niemi, haastattelu, 21.11.2012.)

Tuotantoyhtiö Legenda on tehnyt aikaisemminkin taltiointeja Tampere-talossa, joten he
tietävät hyvin tilan hyvät ja huonot puolet. Lähetysten ohjaaja, Petri Kyttälä kertoi en-
nen ensi-iltaa tehdyssä haastattelussaan, että yksi asia joka on otettava kuvauksessa
huomioon on se, että ihmiset istuvat penkeissä. Hän sanoi, että ihmiset näyttävät aina
uppoavan suuriin penkkeihin, mikä saa katsomon näyttämään tyhjältä, vaikka se olisikin

täynnä. Suunnitelmissa oli alun perin siis, että yleisökuvia tehtäisiin mahdollisimman vähän, koska ne eivät todennäköisesti toisi kovin hyvää tunnelmaa. (Kyttälä, haastattelu 21.11.2012.)

Kyttälän mukaan toinen asia mikä olisi otettava kuvauksessa huomioon on se, että kuva näytetään elokuvateatterissa todella isolta kankaalta. Kyttälä totesi, että kun kuvataan HD:na 10 metrin kankaalle, niin pienetkin asiat ja yksityiskohdat näyttävät todella isoilta. Hän kertoi esimerkin saman tyyppisestä konserttitilanteesta, jossa artistin mikrofooniin oli jäänyt äänifirman logo. Ohjaaja ei sitä pienestä monitoristaan kunnolla erottanut, mutta isolla kankaalla se näytti jopa typerältä mainokselta. Tämänlaisia pieniä juttuja on siis tarkkailtava ehkä normaalia enemmän kuvatessa elokuvateattereita varten. (Kyttälä, haastattelu 21.11.2012.)

Petri Kyttälä totesi, että suurin huolen aihe oli kuitenkin signaalin toimivuus. Kovin paljon ei ole tehtävissä, jos signaali yhtäkkiä jostain syystä katkeaa kesken lähetyksen. Kyttälä sanoi, että periaatteessa lähetyksen pitäisi olla aika varmaa, mutta satelliiteista kun ei aina tiedä. Hän mainitsi esimerkkinä Jenni Vartiaisen konsertista tehdystä suorasta lähetyksestä, jonka signaali ei kantanut kaikille paikkakunnille asti. (Kyttälä, haastattelu 21.11.2012.)

Tuotantoyhtiö Legendan vastaava tuottaja Ilkka Niemi mainitsi, että suurena haasteena tässä projektissa oli aikataulutus. Etenkin elokuvateattereissa näytöksen alussa nähtävän tunnelmakoosteen tekemisen aikataulutus oli haastava. Ennen näytöstä oli siis ehdittävä kuvaamaan ja leikkaamaan haastatteluja hyvin nopealla aikataululla, jotta ne saataisiin lähetettyä elokuvateattereihin ajoissa. Ylensä ihmiset saapuvat tämän tyyppisiin tapahtumiin todella myöhään, mikä vaikutti myös haasteelta alkutunnelmien kuvaamisessa. (Niemi, haastattelu, 21.11.2012.)

Myös Petri Kyttälä kertoi aikataulun olevan suurin haaste verrattuna moniin muihin projekteihin. Ohjaajana hän oli suuressa vastuussa siitä, että kaikki tapahtuu sekunnilleen oikeaan aikaan. Myös kuvaussihteerillä oli tässä suuri vastuu ja tottakai myös tuottajalla aikataulutuksen ennakkosuunnittelussa. Lavalla olevien artistien oli myös

oltava koko ajan tietoisia siitä mitä tapahtuu ja milloin. Tyhjiä hetkiä ei esityksessä saisi olla. (Kyttälä, haastattelu 21.11.2012.)

Haasteena otettiin myös monikanavaäänen saaminen lähetykseen ja se aiheutti ehkä lopulta eniten päänvaivaa. Sen saaminen mukaan lähetykseen olisi historiallista Suomessa, joten asian kanssa painiskelu tuntui vaivan arvoiselta.

Kumpikaan Tuotantoyhtiö Legendan edustajista ei osannut arvioida mitkä asiat olivat aikaisemmissa Suomessa tehdyissä suorälähetyksissä aiheuttaneet ongelmia. He kuitenkin epäilevät, että ongelma saattaisi olla ollut elokuvateattereiden signaalin vastaanottimissa ja signaalin purussa.

4.2 Elokuvateatterin mahdolliset haasteet

Elokuvateattereille suorälähetyksen näyttäminen on vielä suhteellisen tuoretta tekniikkaa, joten niiden näyttämisesä on aina omat haasteensa. Varsinkin lähetyksessä mukana olleilla pienemmillä elokuvateattereilla oli varmasti suuret paineet siitä, saisivatko he lähetyksen näkymään oikein.

Tampereen Finnkino Plevnan teatterivastaava Mika Urama kertoi ennen ensi-iltaa tehdyssä haastattelussaan, että joskus suorälähetyksissä esiintyy muun muassa pieniä lähetysskatkoksia. Hän selventää, että katkokset ovat aika saman tyyppisiä, kuin televisiokuvassakin joskus nähtävät lyhyet ääni- ja kuvakatkokset. Tämänlaiset katkokset eivät kuitenkaan varsinaisesti haittaa kovinkaan paljon. (Urama, haastattelu 21.11.2012.)

Lähetyksen pätkiminen on ongema, johon monet katsojat ovat varmasti jo tottuneet. Pienet katkokset kuuluvat usein suoriin lähetyksiin ja ne saattavat tuoda jopa vahvemman tunteen siitä, että kyseessä on todellakin suora lähetys. Usein nämä pätkimiset johtuvat siitä että lähettäjän tai vastaanottajan päässä on huono sää.

Urama kertoi, että Finnkino on usein saanut New Yorkin Metropolitasta varoituksia esimerkiksi siellä vallitsevasta säästä, joka saattaa vaikuttaa lähetykseen. Aurinko ja tuuli saattavat joskus aiheuttaa lähetyso ongelmia. Urama kertoi, että kerran Lontoossa oli niin kova tuuli, että heidän lähetyssantenninsa peili kaatui. Lähetykseen saatiin kuitenkin lopulta toimimaan, vaikka se tulikin Pohjoismaihin 2-3 minuutin viiveellä. Elokvateatterissa katsojat olivat kuitenkin olleet vain onnellisia siitä, että lähetykseen saatiin tulla pe- rille. (Urama, haastattelu 21.11.2012)

Urama mainitsi myös, että joskus heidän omallekin antennille on tehty ilkivaltaa. Kerran ennen lähetykseen tehdystä testilähetyksestä oli ollut ongelmia, ja kun vastaanottoantenni oli tarkastettu, syy oli löytynyt. Joku oli tunkenut antennin vastaanottimen eteen hiivaa. Hiiva jouduttiin tietysti kaivamaan käsin pois vastaanottimen tieltä, ennen kuin lähetykseen saatiin toimimaan.

Urama epäilee, että syy siihen, miksei Jenni Vartiaisen konsertti näkynyt kaikkialla löytyy satelliitista. Hän selittää, että tällä hetkellä käytetyimmän satelliitin keila ei yksinkertaisesti yletä kaikille alueille aivan samalla tavalla. Jotkin kaupungit osuvat niin reuna-alueelle. Hän kertoo, että Helsinki on aivan satelliitin niin sanotussa *hot spotissa* ja Tamperekin on aivan hyvällä paikalla. Uraman mukaan joillakin alueilla saattaa olla myös esimerkiksi pahoja avaruussäitä, jotka voivat vaikuttaa signaaliin. (Urama, haas- tattelu 21.11.2012)

KUVA 3. Asioita joihin avaruussäät voi vaikuttaa (Ilmatieteen laitos, www-sivut 2013)

Avaruussäät saattaavat siis häiritä signaalin kulkua ja aiheuttaa ongelmia suorälähetykseen. Ilmatieteen laitos määrittelee avaruussään tarkoittavan Maan ionikehän ja lähiavaruuden muuttuvia olosuhteita, joilla voi olla vaikutuksia ihmiskunnan toimintoihin. Avaruussäätömiöt ovat pääasiassa sähkö- ja magneettikenttien muutoksia sekä vaihteluita alueella liikkuvien hiukkasten määrissä ja energiatasoissa. (Ilmatieteen laitos, www-sivut 11.7.2013.)

4.3 Tuotantoyhtiö Legendan odotukset

Tuotantoyhtiö Legendan vastaavan tuottajan Ilkka Niemen mukaan tähän projektiin liittyi hienoja odotuksia, koska kyseessä oli niin ainutlaatuinen tapahtuma. Hän sanoi, että vaikka Finnkinossa näytetäänkin paljon kansainvälistä materiaalia enemmän tai vähemmän suorana, niin suomalaista sisältöä ei olla vielä kovin paljon nähty. Ainakaan tämänlaista ei ole aikaisemmin tehty, joten projekti on heille hyvin mielenkiintoinen. (Niemi, haastattelu 20.11.2012.)

Niemi kertoi myös ennen ensi-iltaa tekemässään haastattelussa, että hänen mielestään parasta olisi, jos show voitaisiin viedä läpi alusta loppuun juuri sellaisena kuin se on tarkoitettukin. Olisi hyvin toivottavaa, ettei ainakaan signaalin lähettämässä olisi mitään teknisiä ongelmia. Toiveissa siis olisi, ettei lähetyksen aikana tulisi elokuvateattereista ilmoituksia teknisistä ongelmista. (Niemi, haastattelu 20.11.2012.)

Ilkka Niemi sanoi olevansa hyvin tyytyväinen siihen, että *Vuonna 85* -elokuvan ensi-iltaan panostetaan näin paljon. Hän kertoi nähneensä monesti tilanteita, joissa elokuvan valmistuttua markkinointi jätetään lähes kokonaan, koska elokuvaan ei enää uskota. Niemi uskoi, että tämänlainen tapahtuma ylittää varmasti uutiskynnyksen ja ehkä elokuva löytää myös sitä kautta paremmin oman katsojakuntansa. (Niemi, haastattelu 20.11.2012.)

Niemi mainitsi myös, että on hienoa, että eri puolilla Suomea olevat ihmiset voivat tuntea olevansa mukana ensi-illassa. Myös elokuvateatterit voisivat halutessaan järjestää esimerkiksi jotain elokuvaan liittyviä tapahtumia. Niemi uskoo, että jos suorälähetysten tekniset ongelmat saadaan ratkaistua, niin ne voisivat hyvinkin yleistyä myös Suomen sisällä. Hänen mielestään elokuvateatteri on kuitenkin mukava ympäristö katsoa esimerkiksi juuri konsertteja. (Niemi, haastattelu 20.11.2012)

4.4 Elokuvateatterin odotukset

Finnkinon projektipäällikkö Kaj Itämäki kertoi Aamulehdessä, että Finnkinossa ollaan iloisia siitä, että päästään esittämään tämänlainen ainutkertainen elokuva- ja konserttielämys usealla paikkakunnalla samaan aikaan. (Aamulehti, www-sivut 2012)

Tampereen Finnkino Plevnan teatterivastaava Mika Urama totesi haastattelussaan, että koska Vuonna 85 -näytelmä on ollut Tampereella todella suosittu, on odotettavaa, että myös elokuva on kovassa suosiossa varsinkin juuri Tampereella. Hän sanoi, että jos Tampere-talo on täynnä, niin todennäköisesti Tampereen Finnkino Plevna on silloin seuraava vaihtoehto. Ennen ensi-iltaa Plevnassa suunniteltiin myös istumapaikkojen lisäämistä saliin, jos tarvetta löytyy. (Urama, haastattelu 21.11.2012)

Valtaisa katsojaryntäystä ja täysiä saleja tuskin odotettiin muualla kuin Tampereella. Tärkeämmältä tässä tapahtumassa vaikutti mielestäni se, että kyse oli ainutlaatuisesta tapahtumasta ja suorasta lähetyksestä, johon haluttiin päästä osalliseksi. Sekä lähettäjän, että vastaanottajan päässä tapahtuma taisi toimia myös hieman testinä siitä, olisiko tämänlaisen tapahtuman järjestäminen uudelleen kannattavaa ja teknisesti helposti toteutettavissa. Todennäköisesti myös elokuvateatterien katsojilla oli monenlaisia odotuksia näytöstä kohtaan. Ainakin kaikille omille havainnoijilleni jo konsertin näkeminen elokuvateatterissa oli täysin uusi kokemus.

5 SUORALÄHETYS ENSI-ILTAGAALASTA

Ensi-iltapäivä 23.1.2013 alkoi jo heti aamusta kello 10:00 kameroiden ja muiden laitteiden pystytyksellä. Tämän jälkeen alkoi toinen ja viimeinen lähetystesti kello 13:00. Testin ei mennyt aivan toiveiden mukaan, sillä elokuvateattereissa ilmeni testin alussa monia teknisiä ongelmia. Tämä aiheutti arvatenkin todellista jännitystä ja hieman epävarman olon siitä, saataisiinko kaikki varmuudella toimimaan varsinaisessa suoralähetyksessä.

Oma työnkuvani päivän aikana oli toimia lähinnä tuottaja Ilkka Niemen assistenttina, seurata aikataulua ja olla oikeastaan mukana kaikkialla missä apua tarvitaan. Aamulla autoin siis tavaroiden kasaamisessa, lähetystestissä olin yhteydessä elokuvateattereihin ja tunnelmakoostetta tehtäessä pidin kirjaa tehdyistä haastatteluista, sekä autoin kameramiestä kamerakaapelin kanssa. Suoralähetyksen aikana olin lavan takana tarkkailemassa aikataulua ja varmistamassa, että artistit ovat menossa oikeaan aikaan lavalle. Tällä tavoin pääsin olemaan mukana tapahtumien kulussa koko ajan.

Olin myös puhelimen välityksellä yhteydessä elokuvateatterissa oleviin havainnoijiini. Olin sopinut etukäteen heidän kanssaan, että he laittaisivat minulle aina tekstiviestin tietyissä kohdissa näytöstä. He siis infosivat minua alun tunnelmakoosteen alkamisesta, elokuvan loppumisesta ja suoralähetyksen alkamisesta, jotta varmistuimme siitä että näytös todellakin toimii. Saimme siis koko ajan tietoa siitä toimiiko Tampereen Finnkino Plevnassa kaikki niin kuin pitäisikin.

Tampere-talossa aikataulu kulki niin, että vieraat alkoivat saapua paikalle noin kello 19:00. Vieraiden saapuessa Tampere-talon aulaan alettiin heti kuvata tunnelmakoostetta elokuvateattereita varten. Elokuvanäytös alkoi kello 19:30 työryhmän esittelyllä ja tervetuliaispuheella. Elokuva alkoi kello 19:55, sen jälkeen oli 15 minuutin tauko ja kello 21:50 alkoi suoralähetettävä konsertti (kts. liite 2).

Elokuvateattereissa tapahtuma alkoi klo 20:00. Näytös alkoi noin tuntia aikaisemmin Tampere-talossa kuvatulla, 10 minuuttia kestäväällä tunnelmakoosteella. Tämän jälkeen näytettiin elokuva, jonka jälkeen alkoi suorälähetys konsertista. Suoralähetys alkoi tietysti samaan aikaan kuin Tampere-talossa, eli klo 21:50.

Juuri ennen suorälähetyksen alkua Tampere-talon lavan takana oli todella jännittynyt tunnelma. Varmasti monen päässä pyöri ajatus siitä, että mitä jos lähetys ei toimikaan. Jokaisen elokuvateatterin oli määrä varmistaa tuottaja Ilkka Niemelle toimiiko heillä lähetys. Suoralähetyksen alkaessa odotimme siis kuumeisesti varmistuksia lähetyksen toimimisesta. Varmistuksia tuli aluksi hitaasti, mutta kahta minuuttia ennen lähetyksen alkua jokainen elokuvateatteri oli varmistanut, että lähetys toimii. Jokaisesta teatterista tuli siis tieto, että sekä kuva, että ääni toimivat moitteettomasti jokaisessa viidessätoista elokuvateatterissa. Se oli todella hieno hetki.

KUVA 4. Manserockin legendoja lavalla.

Konsertti oli kestoaltaan 35 minuuttia ja siellä esitettiin yhteensä 7 kappaletta. Konsertissa kuultiin *Popedan* ”Matkalla alabamaan”, ”Pitkä kuuma kesä” ja ”Yö”, *Juice Leskisen* ”Luonas kai olla saan” ja ”Musta aurinko nousee”, sekä *Eppu Normaalin* ”Nyt reppu jupiset riimisi rupiset” ja tietysti ”Vuonna 85”. Lavalla nähtiin tunnettuja tamperelaisia artisteja kuten *Eppu Normaalin* Martti Syrjä, Juha Torvinen ja Aku Syrjä, *Popedan*

Costello Hautamäki, sekä Heikki Silvennoinen, Sami Hintsanen, Malla Malmivaara ja Reino Nordin. Kuva 4 on otettu Tampere-talolta konsetin alkaessa.

Konsertin aikana tehtäväni oli alun perin seurata, että pysytään aikataulussa ja artistit ovat oikeaan aikaan lavalla. Tulimme kuitenkin tuottaja Ilkka Niemen kanssa pian siihen tulokseen, että suunniteltu aikataulu piti yllättävänkin hyvin. Aikataulu oli tietysti minuutilleen suunniteltu etukäteen, jotta konsertin kesto pysyisi oikean mittaisena. Artisteja taisi itseäänkin jännittää tämänlainen tilaisuus sen verran, että kukaan ei halunnut mokata. Onhan se varmasti aivan eri asia esiintyä, kun tietää näkyvänsä HD-kuvalaadulla suurelta kankaalta ja vielä suorassa lähetyksessä.

Vuonna 85 ensi-iltagaala oli suunniteltu esitettäväksi kaikissa Finnkinoissa ykkössalissa. Tampereella oli odotetusti eniten katsojia, sillä onhan kyseessä kuitenkin tamperelainen ilmiö. Kaikissa elokuvateattereissa lähetys siis lopulta toimi, mutta muutamissa paikoissa se vaati aika paljon työtä ennen lähetysen alkua. Ainakin Tampereen Finnkino Plevnassa oli kuulemma todella kova kiire saada kaikki toimimaan ennen kuin konsertti alkaa. Ikävä kyllä samassa kiireessä heiltä unohtui myös jakaa tekemäni palautelomakkeet (ks. Liite 1). Onneksi sain kuitenkin paljon tietoa omilta havainnoijiltani.

6 TAPAHTUMAN ONNISTUMINEN JA TULEVAISUUS

Tapahtuman onnistuminen riippuu siitä, mistä näkökulmasta asiaa katsotaan. Varmasti elokuvateattereilla, katsojilla, artisteilla ja teknisillä toteuttajilla löytyy eriäviä mielipiteitä siitä, kuinka hyvästä tapahtumasta oli kysymys. Teknisesti suorälähetyksen toteutus oli kuitenkin loppujen lopuksi onnistunut ja joiltain osin jopa yli odotusten.

6.1 Onnistumisen arviointi

Onnistumisista tärkein oli tietysti se, että lähetyksen toteutus toimi. Tämä oli aivan projektin alusta loppuminuuteille asti työryhmän suurin huolen aihe. Yhdessäkään teatterissa ei jäänyt *Vuonna 85* ensi-ilta näkemättä teknisten ongelmien vuoksi. Lisäksi lähetyksen toteutus onnistui monikanavaäänellä, jota ei ole aikaisemmin Suomessa saatu onnistumaan.

Tuotantoyhtiö Legendan vastaava tuottaja Ilkka Niemi kertoi konsertin jälkeen tehdyssä haastattelussa olevansa tyytyväinen lopputulokseen. Hän totesi, että koko jutun pointtina oli kuitenkin kunnialla välittää konsertti suorana, synkronissa, monikanavaäänellä ja HD-laadulla elokuvateattereihin. Hänen näkökulmastaan ehkä vielä tärkeämpänä pointtina oli se, miten palvelun ja teknisen toteutuksen pystyisi paketoimaan mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Tämä tietysti siksi että syntyisi lisää tämänlaista palvelua. Niemi myöntää, että siinä tuli tavallaan otettua aika iso riski. Hän kertoo myös, että tavallaan siihen hetkeen asti, kun suorälähetyksen toteutus alkoi, hänellä oli paniikki siitä, että on tullut tehtyä väärä ratkaisuja. Niemi epäili ulkotuotantoauton olevan liian köykäinen tai YLE:n työtavan olevan liian erilainen verrattuna heidän toimintatapaansa. Kuitenkin YLE:n satelliittiauto oli ehkä toiminnaltaan varmin. Tosin vaikka YLE onkin monia kertoja lähettänyt satelliitin kautta erilaisia ohjelmia, ei heilläkään ollut kokemusta elokuvateatteriin välittämisestä. (Niemi, haastattelu 30.01.2013.)

Ilkka Niemi kertoo myös olevansa tyytyväinen taltiointiin. Hän sanoo, että se oli juuri sitä mitä heiltä tilattiin, vaikka alussa olikin pelko siitä, että tapahtuma on taltiointin

kannalta väärässä paikassa. Alun perin kuvaus suunniteltiin niin, että yleisökuvia ei tehdä ollenkaan, mutta yllättäen tällaisia rajoitteita ei ollutkaan. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Tämä johtui siitä, että Tampere-talolla tapahtui melkoinen yllätys konsertin alkaessa. Oletuksena oli, että hienossa konserttisalissa ihmiset istuvat rauhassa penkeissään konsertin aikana. Toisin kuitenkin kävi. Lavan edessä oli paljon tyhjää tilaa ja konsertin alkaessa koko lavan edusta täyttyi hyppivistä, laulavista ja taputtavista ihmisistä. Tehdystä taltoinnista pystyy huomaamaan, kuinka ihmiset ikäänkuin vain yhtäkkiä ilmestyvät tyhjältä lavan eteen. Tämä loi aivan mahtavan tunnelman koko konserttiin ja taltointiin. Huvittavinta on, että lavan edessä lattialla oli yksi kamera dollylla, koska alun perin ajateltiin, ettei siihen tule ihmisiä. Yllättäen Dolly-kamera jäikin täysin ihmisten keskelle. Hienoa tässä on kuitenkin se, että Dolly-kameran tekemät kuvat toimivat entistäkin paremmin, kun kuvan etuallalle saatiin yleisöä.

Ilkka Niemi mainitsi haastattelussaan, että tämä yleisöryntäys teki todella hyvää myös kraanakameran kuvalle. Alun perin lavan edusta yksinäisine dolly-kameroineen näytti aika oudolta kraanakameran kuvassa. Kun lattia täyttyi yleisöstä, kraanakameran kuva näytti todella hyvältä. Dolly-kamera jäi ihmisten keskelle piiloon ja lähetys näytti aivan oikealta keikkataltoinnilta. Lavalla olleille käsivarakameroille tämä toi tietysti myös uusia kuvakulmia. Yleisön joukossa oli muutamia ihmisiä, jotka olivat pukeutuneet teeman mukaisesti, mikä oli myös hauska yksityiskohta. Niemi toteaa, että he pelkäsivät millainen fiilis syntyy kun manserockin legendat esiintyvät konserttisalissa, mutta tilahan muuttui aivan Pakkahuoneen kaltaiseksi. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Elokuvateattereissakin suorälähetys onnistui hyvin alkuhankaluuksista huolimatta. Heidänkin kannaltaan tärkeimpänä päämääränä oli varmasti se, että laitteet toimisivat oikein ja lähetys saataisiin näkyviin ja kuuluviin.

Finnkino Plevnan teatterivastaava Mika Uraman mukaan Tampereella oltiin tyytyväisiä Vuonna 85 ensi-iltagaalan katsojamäärään. Finnkino Plevnassa oli eniten katsojia koko Suomessa ja kolmasosa koko elokuvateatteriketjun katsojista oli heillä. Ensi-ilta oli myös näytetty Plevnassa kahdessa salissa. (Urama, haastattelu 28.1.2013.)

Mika Urama kertoi myös konsertin jälkeen tehdyssä haastattelussa tarkemmin toisen testilähetysten hankaluuksista. Hän kertoi, että normaalisti he laittavat digiboksin hakemaan automaattisesti blindscanningilla oikeata lähetyskanavaa ja se yleensä löytyy helposti itsestään. Tällä kertaa haku ei kuitenkaan toiminut odotetulla tavalla, sillä oikeaa äänikanavaa ei heti löytynyt. Tampereen Plevnassa lisää työtä aiheutti myös se, että suoralähetys näytettiin lopulta kahdessa salissa, joiden molempien digiboksit piti virittää. Toisen salin digiboksi haki kanavan kohdilleen, mutta toisen kanssa oli ongelmia. Finnkinoilla on käytössään monia erilaisia digibokseja, jotka kaikki tietysti toimivat vähän eri tavalla. Joku oli jopa kaivanut esiin jonkin todella vanhan digiboksin, jossa ei ollut edes tallennusmahdollisuutta, ja saanut sillä lähetysten toimimaan. Kaikkien teattereiden digiboksit saatiin kuitenkin lopulta toimimaan kun niille syötettiin manuaalisesti oikea kanava bidikoodin avulla. Urama totesikin, että nyt kaikki Finnkinojen koneenhoitajat osaavat löytää kanavat kohdalleen bidin kautta, joten sitä hyödyntämällä saadaan varmasti jatkossa kaikki onnistumaan nopeammin. Hänen mukaansa heidän ammattitaitonsa suorastaan lisääntyi tämän lähetysten ansiosta. (Urama, haastattelu 28.1.2013.)

6.2 Kehitysalueet

Kehitettävää löytyy aina ja varsinkin kun on kyseessä aivan uudenlainen tapahtuma. Suoralähetysten saaminen toimivaksi vei varmasti sen verran energiaa työryhmältä, että joidenkin muiden osa-alueiden suunnitteluun keskityttiin vähemmän.

Ilkka Niemi toteaa, että yksi kehityksen kohde olisi lähetystestien suunnittelu. Ne olisi pitänyt suunnitella ja tehdä eri tavalla. Niemi pohtii, että lähetystesti olisi ehkä kannattanut tehdä aluksi jonkin yhden teatterin kanssa ihan rauhassa rautalangasta vääntämällä. Niin, että oltaisiin otettu tarpeeksi satelliittiaikaa ja käyty koko homma kunnolla läpi. Lähetystestissä olisi myös hyvä olla joku oikeasti järkevä sisältö. Esimerkiksi nyt kun oltiin tekemässä konserttitaltiointia, niin olisi ollut hyvä jos testissä

olisi ollut joku soittamassa musiikkia. Lähetystesti olisi tietysti ollut hyvä tehdä siinä salissa josta varsinainen lähetys tehtiin, mutta salin vuokra on niin korkea, että testi päädyttiin tekemään pienemmissä tiloissa. Niemi kuitenkin toteaa, että toisaalta koska satelliittiauto on toimintavarma lähes missä vain, olisi testin voinut ehkä tehdä jossain ihan muuallakin kuin Tampere-talossa. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Toinen kehityksen kohde olisi Ilkka Niemen mukaan äänen miksaaminen kunnolla. Monikanavasta saisi paljon enemmän irti, kun kävisi ensin kuuntelemassa tilan ja tekisi miksausksen sen perusteella. Olisi hyvä jos testissä soitettaisiin musiikkia ja tehtäisiin myös ihan yksittäistä kanavatestiä. Nyt lähinnä kokeiltiin, että jokaisesta kanavasta kuuluu ääni, mutta ne balanssit eivät olleet millään tavalla suhteessa siihen vastaanottopäähän, eli elokuvateatteriin. Niemi toteaa kuitenkin, että onhan elokuva-aleja monen kokoisia, joten ääni on jokaisessa aina vähän erilainen. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Tärkeä kehityksen kohde olisi Ilkka Niemen mukaan myös raportoinnin saaminen reaaliaikaiseksi. Olisi hyvä jos elokuvateattereihin voitaisiin olla koko ajan mahdollisimman helposti yhteydessä. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Finnkinoilla tämänlainen järjestelmä jo on, joten nyt pitäisi vielä kehtää jokin järjestelmä jolla voitaisiin kommunikoida kaikkien kesken. Tämä tuskin on suuri haaste nykymaailmassa, mutta hyvä ottaa huomioon mahdollisia tulevia suoralähetyksiä varten.

Ilkka Niemen mukaan suurena haaveena olisi myös se, että elokuvateattereiden laitekanta saataisiin yhtenäiseksi. Hänen mukaansa laitteet eivät tällä hetkellä ole mitään ammattilaisten vehkeitä, vaan ihan kotikäyttöön suunniteltuja. Niemen mielestä on vähän pelottavaa, että tässäkin lähetyksessä virittämiä vaihtamalla saatiin ääni kuuluviin. Hän toivoisi, että voitaisiin saada aikaiseksi jokin standardi näille laitteille. Suoralähetyksessä on kuitenkin niin monta tekijää, jotka vaikuttavat lähetyksen toimintaan lähtien siitä missä päin Suomea ja satelliitin keilaa ollaan. Lautasen pitää olla oikein asennettu ja oikeassa kulmassa, jotta se pystyy vastaanottamaan lähetyksen. (Niemi, haastattelu 30.1.2013.)

Muutamissa Finnkinon elokuvateattereissa myöhästyttiin jostain syystä hieman suoralähetyksen alusta. Osassa teattereista ei siis nähty konsertin alkujuontoa ollenkaan, mikä oli harmillista katsojia ajatellen. Varma syy tälle myöhästymiselle ei ole selvillä, mutta oletettavasti jo minuutinkin myöhästymisen aikataulusta tämänlaisessa tapahtumassa saattaa vaikuttaa.

Tampereen Finnkino Plevnan teatterivastaava Mika Urama kertoi, että Tampereella päästiin lähetykseen mukaan ensimmäisen kappaleen puolivälissä. He olivat kyllä huomanneet monitorista suoralähetyksen alkaneen, mutta elokuvasta oli sillä hetkellä vielä lopputekstit näkemättä. Urama kertoi, että he olivat tehneet päätöksen näyttää lopputekstit loppuun, kun kerran elokuvaa oli tultu katsomaan. (Urama, haastattelu 28.1.2013)

6.3 Elokvateatteriyleisön mielipide

Hankkimani havainnoijat olivat hyvin valppaina elokuvateattereissa. Sain heiltä tietoa yleisön käyttäytymisestä, tekniikan toimimisesta ja hyviä mielipiteitä tapahtumasta. Minulla oli siis neljä havainnoijaa Tampereen Finnkinossa ja kaksi Turun Finnkinossa. Ennen ensi-iltaa ohjeistin heitä siitä, mitä asioita heidän tulisi tarkkailla näytöksen aikana. Ensi-illan jälkeen haastattelin heitä ja sain mielenkiintoisia faktoja yleisön näkökulmasta.

Kukaan havainnoijistani ei ollut aikaisemmin kunnolla tutustunut tamperelaiseen Vuonna 85 -ilmiöön, eikä heistä kukaan ollut myöskään suuri manserockin fani. Ilman pyyntöäni lähteä ensi-iltaan havainnoijaksi, heistä kukaan olisi tuskin mennyt. Havainnoijat olivat 22 - 40 -vuotiaita miehiä ja naisia.

Kaikki havainnoijani olivat sitä mieltä, että tapahtuma oli kokonaisuudessaan melko hyvä ja onnistunut. He kuvailivat tapahtuman tunnelmaa muun muassa rennoksi ja

kotoisaksi. Tyytymättömän oloisia katsojia ei ollut kukaan nähnyt, vaan ihmiset olivat olleet katsomossa hyvällä mielellä. Kaikki havainnoijani toivoisivat myös tämän tyyppisiä tapahtumia järjestettävän lisää. Jokainen oli sitä mieltä, että voisi ehkä mennä toistekin katsomaan konserttia elokuvateatteriin. Oletuksena tietenkin, että elokuvissa näytettäisiin itselle mieluinen konsertti ja hinta olisi kohdillaan.

Tampereen katsojat olivat huomanneet, että konsertti esitettiin monikanavaäänellä ja he olivat pääosin tyytyväisiä äänenlaatuun. Turun katsojat olivat kuitenkin sitä mieltä, että ääni tuli stereona. Heidän mielestään äänessä ei ollut niin sanottua konserttitunnelmaa. Konsertin alussa ääni oli kuulostanut hieman ohuelle, mutta jossain kohtaa se oli hieman parantunut. Turun Finnkinossa ollut havainnoijani Anne Pihlaja totesi, että äänet olisivat myös saaneet tulla vieläkin kovempaa, jotta olisi päässyt paremmin konserttitunnelmaan (Pihlaja, haastattelu 28.1.2013).

Lähetyksessä oli tapahtunut pieniä pätkimisiä sekä Tampereella, että Turussa, mutta vain yhtä havainnoijaani tämä oli haitannut. Muiden mielestä pätkimiset eivät olleet häiritseviä, koska ne olivat vain noin sekunnin mittaisia. Tampereen Finnkinon teatterivas-taava Mika Urama kertoi huomanneensa katsojien lähinnä naureskelevan pienille katkoksille (Urama, haastattelu 28.1.2013).

Tampereella ensi-ilta näytettiin siis kahdessa salissa joista toinen sali oli lähes täynnä katsojia. Ihmiset olivat olleet melko hyvin konsertin fiiliksessä mukana ja vähän laulua ja taputuksiakin oli kuulunut. Omissa penkeissä oli kuitenkin pysytty istumassa.

Alun tunnelmakoosteen haastatteluille oltiin yleisössä naureskeltu. Tampereen katsomossa oli ollut hyvin monen ikäisiä ihmisiä ja havainnoijani arvioivatkin ikähaarukaksi 16 - 60 -vuotta.

Turussa ensi-ilta oli vaihdettu eri saliin, kuin missä sen oli alun perin tarkoitus olla. Katsojille oli selitetty vaihdoksen johtuvan siitä, että toiseen saliin löytyi paremmin satelliittiyhteys. Havainnoijani kuitenkin epäilivät, että esitys oli vaihdettu pienempään saliin, koska katsojia ei ollut kovin paljon. Turun Finnkinossa oli heidän arvioidensa mukaan noin 50 ihmistä. Yleisön keski-ikäksi he arvoivat noin 45 -vuotta ja katsomossa ei ollut kovin paljon nuoria alle 25 -vuotiaita ihmisiä.

Turun elokuvateatterissa oli melko saman oloinen tunnelma kuin Tampereella. Ihmiset istuivat paikoillaan, mutta paikalla oli myös heitä, jotka innoistuivat jo alkuteksteistä. Muutama ihminen oli taputtanut kappaleiden jälkeen, mutta niiden aikana ei kukaan innostunut laulamaan tai taputtamaan rytmissä. Havainnoijani totesivat, että oli melko tyypillinen suomalainen tunnelma, että kestää vähän kauan lämmitä. Kun artisti ei kuule taputusta, niin tuntuu turhalta taputtaa.

Yksi haastateltavani, Jenni Salo kertoi kaivanneensa esiintyjiltä enemmän huomiota elokuvateatterin katsojille. Hänestä oli tuntunut siltä, kuin esiintyjät olisivat puhuneet vain Tampere-talon yleisölle. Salo totesi, että jos esiintyjät olisivat jutelleet enemmän elokuvateatterin yleisölle, olisi tullut enemmän sellainen olo kuin olisi mukana konsertissa. Nyt jäi hieman ulkopuolinen olo. Hän kuitenkin mainitsi, että lopussa Timo Koivusalo oli toivottanut hyvää yötä koko Suomelle, mikä oli todella hyvä. (Salon haastattelu 1.2.2013)

Tähän saattoi vaikuttaa myös se, että Tampereen Finnkinossa suora lähetys alkoi jonkun verran myöhässä, joten alun juonnot jäivät kokonaan näkemättä. Mielestäni tämä on kuitenkin oikein hyvä huomio, koska olisivathan artistitkin voineet huomioida enemmän elokuvateatterin katsojia.

Konsertin katsomisesta elokuvateatterissa oli monenlaisia mielipiteitä. Yksi havainnoijistani, Mira Riikonen sanoi itse menevänsä mielummin katsomaan konserttia paikan päälle, koska tunnelma on aivan erilainen. Hän kuitenkin totesi, että konsertti elokuvateatterissa on todella hyvä vaihtoehto sellaisille ihmisille, jotka haluavat katsella konserttia rauhallisemmassa ympäristössä. Musiikkiin pystyy keskittymään paremmin, eikä kukaan hypi ja riehu vieressä. (Riikonen, haastattelu 1.2.2013)

Toinen haastateltavani Anne Pihlaja oli sitä mieltä, että konsertin katsominen elokuvateatterissa sopii hänelle hyvin. Hän mainitsi, että istuen katsottava konsertti on enemmän hänen mieleensä, koska hän ei välitä olla ihmismassassa lavan edessä. (Pihlaja, haastattelu 28.2.2013)

Havainnoijani mainitsivat myös siitä, että tapahtuma oli kokonaisuudessaan hieman liian pitkä. Olisi ollut mukava päästä välissä vaikka jaloittelemaan, koska penkissä istuminen oli vähän puuduttavaa. Osa yleisöstä oli myös lähtenyt pois elokuvateatterista kesken konsertin.

Tuotantoyhtiö Legendan vastaava tuottaja Ilkka Niemi kertoi käyneensä ensi-illan jälkeen tutkimassa keskustelupalstoja. Hänen mukaansa sieltä ei löytynyt oikeastaan mitään negatiivista palautetta, mikä on hieno juttu. Hän mainitsi, että usein negatiivinen palaute tulee ensimmäisenä perille, koska ihmisten on jostain syystä helpompi antaa negatiivista, kuin positiivista palautetta. Yleensä jos kaikki on hyvin, niin asian annetaan olla. (Niemi, haastattelu 30.1.2013)

6.4 Tulevaisuuden mahdollisuudet

Ilkka Niemi Tuotantoyhtiö Legendalta totesi haastattelussaan, että vastaavan tapahtuman järjestäminen on riski. Rahaa palaa jonkin verran ja sisältö pitäisi miettiä tarkkaan. Hänen mukaansa seuraava askel olisi varmasti alkaa testaamaan lähetyksen tekemistä toisella, halvemmalla satelliittiautolla. YLE:n auto on Niemen mukaan melko hintava ja yksityinen palveluntarjoaja pystyisi tarjoamaan palvelun halvemmalla. Niemi kertoi, että haaveena olisi siis testilähetyksen tekeminen toisella satelliittiautolla ja yhteistyössä elokuvateatterin kanssa kaikessa rauhassa. Toiveissa olisi myös saada projektiin rahoitusta joltakin taholta, koska onnistuessaan siitä olisi varmasti jatkossa hyötyä. (Niemi, haastattelu 30.1.2013)

Niemi pohti voisiko Suomen Kansallisooppera tuoda katsojia elokuvateattereihin, kun Lontoon, New Yorkin ja Bolsoin oopperatkin menevät hyvin kaupaksi. Hän toteaa kuitenkin, että on tietysti aivan eri mennä katsomaan esimerkiksi Lontoolaista oopperaa. Toisaalta voisiko se olla ihmisille mahdollisuus helppoon askeleeseen oopperan suuntaan. Ilkka Niemen mukaan Suomen Kansallisoopperan kuvaamisessa olisi kuitenkin omat haasteensa. Ulkomailla oopperat taltioidaan aika pitkälti taltioinnin ehdoilla, jolloin kamerat ja kuvakulmat on sijoiteltu mahdollisimman hyvin. Mahdollisesti kame-

roita on myös lavalla. Niemi totesi, että jos Suomessa Kansallisoopperan sali olisi täynnä, niin ei siellä silloin voisi olla kameramiehiä lavalla. Saattaisi myös tulla melko kalliiksi jos taltiointia varten järjestettäisiin oma näytös, paitsi jos sen saisi myytä jonain erikoisnäytöksenä. Teatteri- ja oopperasaleja kun ei ole suunniteltu taltiointeja varten. (Niemi, haastattelu 30.1.2013)

Urama vahvisti, että Finnkino etsii jatkuvasti tämän tyyppisiä livekonsertteja. Jos sopiva satelliitti vain löydetään he ovat melko avoimia ja valmiita lähettämään erilaisia tapah- tumia. Uraman mielestä myös Suomen konserteista voisi alkaa tulemaan enemmän tämän tyyppisiä lähetyksiä. (Urama, haastattelu 21.11.2012)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vuonna 85 -ensi-illasta lähetetty suorälähetyks oli projektina melko kunnianhimoinen. Projekti onnistui loistavasti suhteessa siihen miten vähän alussa oli varmaa tietoa elokuvateatteriin lähettämistä. Lähetys toimi testinä ja todisteena siitä, että tällaisia lähetyksiä voitaisiin alkaa tehdä Suomessa enemmänkin. Ainakin kyseisen lähetyksen työryhmällä on nyt paremmat mahdollisuudet jatkossa tehdä uusia suorälähetyksiä elokuvateattereihin. Myös monissa elokuvateattereissa ollaan innostuneita tästä uudesta mahdollisuudesta ja valmiita panostamaan siihen. Tärkeintä olisi tulevaisuudessa löytää mielenkiintoista sisältöä, joka toimisi suorälähetyksenä.

Katsojien mielipiteet *Vuonna 85* -ensi-illasta ja konsertista elokuva-teatterissa vaihtelivat jonkin verran, mutta suurta tyytymättömyyttä ei ollut. Konsertin katsominen elokuvateatterissa on niin uutta Suomessa, että osa ihmisistä koki sen vielä outona. Toisaalta elokuvateatterikonsertit palvelevat niitä, jotka eivät välitä olla oikean konserttipaikan tungoksessa. Elokuvateatterissa tunnelma on rauhallisempi ja jokainen näkee esiintyjän varmasti omalta istumapaikaltaan. Harva kritisoi televisiosta tulevia suorälähetyksiä, joten miksi ei lähtisi katsomaan konserttia vähän isommalta kankaalta.

Suorälähetyksiin voisi myös miettiä enemmän jotain erilaista sisältöä, jota katsoja ei varsinaisella tapahtumapaikalla pääse kokemaan. Joissain ulkomaalaisissa lähetyksissä on päästy muun muassa kurkistamaan kulisseihin ja *Vuonna 85* -ensi-illan katsojat saivat nähdä näyttelijöiden haastatteluja. Myös elokuvateattereissa voitaisiin panostaa suorälähetyksiin jollakin lähetyksen teemaan sopivalla tavalla. Näitä pohtimalla uskon, että Suomessa tehdyt suorälähetykset elokuvateattereihin voisivat menestyä jatkossa.

LÄHTEET

Aamulehti 2012. Luettu 9.12.2012.

<http://www.aamulehti.fi/Kulttuuri/1194778990307/artikkeli/vuonna+85+-leffa+julki+nayttavasti+gaala+naytetaan+elokuvateattereissa+kautta+maan.html>

Cult24. Ahonen, J. Luettu 9.12.2012.

<http://cult24.fi/sinfonia-ei-ole-tayttanyt-elokuvasaleja/>

Etelä-Suomen Sanomat 2011. Luettu 9.12.2012.

<http://www.ess.fi/?article=338349>

Finnkino 2011. Luettu 9.12.2012.

<http://www.finnkino.fi/Event/298645/>

Helsingin kaupunginorkesteri 2012. Luettu 9.12.2012.

<http://www.hel.fi/hki/HKO/fi/Uutiskirjeet/HKO+Screen>

Helsingin Sanomat. Sirén, V. 2008. Luettu 9.12.2012

<http://www.hs.fi/kulttuuri/artikkeli/Suora+oopperalähetys+New+Yorkin+Metropolitanista+valloitti+suomalaiskatsojat/1135240178128>

Ilmatieteen laitos 2013. Luettu 11.7.2013

<http://ilmatieteenlaitos.fi/avaruussaa>

Kyttälä, P. ohjaaja. 2012. Haastattelu 20.11.2012. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Niemi, I. tuottaja. 2012. Haastattelu 20.11.2012. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Niemi, I. tuottaja. 2013. Haastattelu 30.01.2013. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Pihlaja, A. havainnoija. 2013. Haastattelu 28.02.2013. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Riikonen, M. havainnoija. 2013. Haastattelu 01.02.2013. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Salo, J. havainnoija. 2013. Haastattelu 01.02.2013. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Tampere-talo 2013. Luettu 11.7.2013.

<http://www.tampere-talo.fi/tietoa-talosta/tilat/iso-sali/>

Turun Sanomat. Pihkala, E. 2012. Luettu 9.12.2012.

<http://www.ts.fi/teemat/extra/320027/Finnkino+ihastui+oopperaan>

Urama, M. teatterivastaava 2012. Haastattelu 21.11.2012. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Urama, M. teatterivastaava 2013. Haastattelu 28.01.2013. Haastattelija Kotamäki P. Tampere.

Yle Uutiset. Aromaa, J. 2010. Luettu 9.12.2012.

http://yle.fi/uutiset/finnkino_etsii_uusia_sisaltoja_elokuvien_rinnalle/5591293

LIITTEET

Liite 1. Palautelomake elokuvateatterin yleisölle.

PALAUTELOMAKE

Vuonna 85 -elokuvan ensi-iltakonsertista!

Voit vastata myös netissä osoitteessa:

<http://www.emailmeform.com/builder/form/dHbX3NSL3xA76a5u8>

- 1. Piditkö konserttilähetyksestä / oletko tyytyväinen?**
- Erittäin hyvä
 Hyvä
 Menettelee
 En tykännyt

Perusteluja?

2. Kuvaile konsertin tunnelmaa muutamalla adjektiivilla:

- 3. Haluaisitko tämän tyyppisiä tapahtumia lisää / tulisitko uudestaan?**
- Kyllä ehdottomasti
 Joo
 Ehkä
 Ei kiitos

Perusteluja?

4. Anna palautetta omin sanoin:

KIITOS PALAUTTEESTASI!

Vastauksiasi käytetään lähteenä Tampereen Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprojektissa (Petra Kotamäki)

Liite 2. Vuonna 85 ensi-illan aikataulu työryhmälle.

Vuonna -85 Ensi-iltagaala
Tampere-talo 23.01.2013

AIKATAULU 22.01.2013 IN
v.3.

10:00	LOAD IN	
13:00	Lähetystesti	60 min.
15:00	SOUNDCHECK	
16:00	LÄPIMENO - KAMERAHARJOITUS	n. 30min. +++
18:30	AULA - Haastattelut	--> SCREEN?
18:30	EXT	Juhlaväkeä
18:40	EXT	Alkujuonto
18:45	INT	Reino Nordin, Malla Malmivaara
18:48	INT	Mikko Nousiainen, Miina Maasola
18:51	INT	Tapio Liinoja, Topi Kohonen
18:54	INT	Heikki Nousiainen, Ilkka Koivula
18:57	INT	Heikki Silvennoinen, Costello Hautamäki
19:00	EXT	Leena Salonen, Hesburger kilpailun voittaja
19:03	INT	Martti Syrjä, Pantse Syrjä
19:06	INT	Juhlaväkeä
19:30	1. OSUUS: ISO SALI - VUONNA -85 ELOKUVA	
	Tervetuloa Elokuvan, näyttelijöiden ja työryhmän esittely	Koivusalo ja Suokas n. 25 min.
19:55:00	Vuonna 85 -elokuva (DCP)	100 min. Ainoastaan Tampere-talossa --> SCREEN? 19:55:00 21:35:00

OVET/ALUKI 19:15

7 kpl & Tiina
Lokkunen

19:50:00	Tervetuloa -planssi			19:50:00
2. OSUUS Kooste Sat 10-02		klo 20:00 - 20:10 / 10 min		
20:00:00	1	Tervetuloitoivotus, tunnelmia ja haastatteluita Tampere-talosta	10'00"	20:00:00
				20:10:00

3. OSUUS: ISO SALI Live-feed Sat 10-02		klo 21:50 - 22:25 / 30 min + 5 min				
21:50:00	SPEAK: Kiitos ja bändin esittely			Koivusalo ja Suokas	2'00"	21:50:00
21:52	1	Pitkä kuuma kesä LOSTELLO	xx	4'00"	' 20"	21:52
		SPEAK	xx			
21:56	2	Matkalla Alabamaan LOSTELLO	xx	4'00"	' 20"	21:56
		SPEAK: xx esittely LOSTELLO	xx			
22:00	3	Luonas kai olla saan? HUITSANEN	xx	4'00"	' 20"	22:00
		SPEAK	xx			
22:04	4	Yö HUITSANEN	xx	4'00"	' 20"	22:04
		SPEAK: xxx esittely	xx			
22:08	5	Musta aurinko nousee MALLA REINO	xx	4'00"	' 20"	22:08
		SPEAK: xx esittely	xx			
22:12	6	Nyt reppu jupiset riimisi rupiset MARTTA SYRJÄ	xx	4'00"	' 20"	22:12
		SPEAK: Kiitos ja näkemiin Kaikki artistit lavalle ???	xx	3' 00"		22:16
22:19	7	Vuonna '85 MARTTA SYRJÄ	xx	4'00"		22:19
22:23:00	Loppukuvat / Tuotantotiedot / Kiitos -planssi			2'00"		22:23:00
22:25:00	Program Off - Air					22:25:00
22:30	LOAD OUT - PURKU					23:45

18:00

TERÄKKÄIN

: